

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl., 30 kr., za en mesec 1 gl., 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl., 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četiristo petdeset vrst 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 3 „gledališka stolba“. Opraviništvo, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Národnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Papež slovanskim duhovnom.

Dne 11. oktobra so bili šli v Rimu k papežu duhovniki ilirskega svetojerolinskega kapiteljna, po večini Hrvatje in so se Leonu XIII. zahvalili za zadnjo njegovo encikliko in za očetovsko ljubezen, ki jo je slovanskim narodom izrazil. Papež je pri tej priliki dal vsem slovanskim narodom svoj poseben blagoslov in je željo izrekel, naj slovanski duhovniki papeževo encikliko mej svoje verne kolikor najbolj mo- goče razširjajo.

Od naših slovenskih duhovnikov se sme pričakovati, da bodo to željo papeževo tem bolj pridno izpolnjevali, ker imajo za to ne le cerkven temuč tudi naroden nagib. In ne le duhoven, vsak izobražen Slovenec naj bi razširjal to encikliko baš tudi iz narodnih ozirov.

Kajti nij je lepše prilike vzbujati narodni in slovanski čut v še neukem delu našega naroda, kakor ravno pri razlaganju te papeževe enciklike, ki govori o dveh svetnikih vseh Slovanov, o nekdanjih veličih in od papežev priznanih pravicah našega slovenskega jezika uže pred 1000 leti itd. Tu beseda sama besedo da, da se v masi naroda vzbuja zavest, da Slovenec nij sam na svetu, ne zaničevan, temuč da je ud velike stare slovanske rodovine!

In zdi se nam, da bomo še močno potrebovali vzbujenega narodnega čuta pri našem narodu! Videti je, da nas čakajo še trdi boji za našo narodnost. In na vse se pripravljajmo, pa ne zamudimo nobene prilike, da utrjujemo slovansko zavest v svojem ljudstvu. Zlasti bi bilo pa greh, ko bi tako lepo priliko za delo v tem smislu opustili, kakor je ta, katero nam daje sam glav- var katoliške cerkve.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 21. oktobra

Novo dunajsko banko avstrijskih dežel „banque des pays Austrichiens“ pozdravljajo tudi češki in poljski narodni časniki kot veliko pridobitev za Taaffejevo vlado in za avstrijske dežele, ker ta banka bode ne le avtonomistično vlado podpirala, temuč tudi za avstrijske dežele bolj skrbela, ne le za Dunaj, kot druge, torej bode „decentralizovala“. — Poljski listi pripisujejo ustanovitev zlasti ministru Dunajskemu.

O avtonomistične stranki, katerej so dunajski centralisti tolikokrat proro-kovali zgodnjo smrt, piše praška „P.“, da za- služi to ime iz dveh vzrokov, prvič zato, ker si prizadeva razširiti avtonomijo dežel in dru- gič, ker se je osnovala čisto avtonomno, ne- odvisno od vlade. Eksekutivni komitet pa da

vodi avtonomistično stranko, ne vlada. Da je ta komitet sklenil v svoje seji nedeljo zdanjo vlado podpirati samo od slučaja do slučaja, s tem se je konstatiralo, da zdanje ministerstvo nij avtonomistično, nij iz zdanje večine držav- nega zbora, zato da se mora takej vladi vse sè silo vzeti, kar gospodujoča stranka spozna za pravo. Razmera mej zdanjo večino držav- nega zbora in vlado da je: „do, ut des“.

Na Hrvatskem je bila zopet jedna volitev poslanca in sicer v Daruvarskem okraji. Voljen je neki posestnik Tüköry (uže ime kaže Magjara). Poprej nekoliko je bil voljen tudi na kmetih neki — jud Singer, ki se je izkazal pri prvem govoru kot mož neizmerno primitivne pameti. Ti izbiri nijso nič kaj veseli.

Vnanje države.

Iz Peterburga se javlja 20. t. m.: „Agence Russe“ piše: Obljuba porte, Ulcinj odstopiti, je splošno pomirila, ker je zbudila upanje, da bode orijentna stvar zavozila zopet v pravi tir; v sultanovem interesu je, da svojo obljubo moški izpolne. Ali slaba volja, katero on kaže od tega časa Črnogorcem, prepričuje vlade, da je vzdržanje evropskega sporazumlje- nja zdaj bolj potrebno, nego kedaj.

Uveti, s katerimi hoče porta Črnogorcem oddati Ulcinj, so ti-le: porta zahteva, da se vstočno od Skadarskega jezera ohrani vse tako, kakor je, ali „status quo“ in da je v ulcinj- skej luki turška zastava gospodujoča. Te po- goje so črnogorski zastopniki v Rjeki zavrgli, ker so imeli od svojega kneza ukaz, da se dogovarjajo s turškim zastopnikom Bedry Beyom samo o tem, kako da se Črnogorcem izroči Ulcinj. Gledé tega vprašanja je zahteval Bedry Bey, da Črnogorci še le pet ur potem za- sedejo Ulcinj, ko so Turki to mesto zapustili. Vse te predloge in uvete je Črna gora zavrgla in tako so se dogovarjanja ponehala. O tem je oficijalno naznanilo se tudi nadpoveljniku evropske flote lordu Seymouru. Ker se čuje o novem „posredovanju vlastij“, namreč Rusije in Anglije, zato se baje trudita avstrijski ter nemški poslanik v Carigradu, da bi porto pre- govorila, da se hitro in brezpogojno udá v Ulcijskem vprašanju. V Cetinje pa je 19. t. m. z angleškega brodovja odpotovalo 20 angleških pomorskih častnikov.

Na Irskem raste javna nevarnost ter se od vlade zahteva, da naj se policaji po- množe. Za podatke, vsled katerih bi mogla sodnija prijeti morilca, ki je umoril Dovenya, se ponuja 10.000 gold. nagrade.

Dopisi.

Iz Sele na Gorenjskem 18. okt. [Izv. dopis.] Dne 15. oktobra t. l. imeli smo tudi Selčani čast, da smo videli in pozdravili v našej vasi našega deželnega predsednika gosp. Andreja Winklerja, ko je potoval iz Tol- mina skozi našo dolino. Akoravno nijsmo za gotovo vedeli, ali bode prišel skozi naš kraj, vendar se je nekoliko pripravilo za sprejem Slovence na cesarjevem namestništvu, kolikor se je v tem hipu moglo. Iz mnogih hiš tik ceste vihrale so slovenske zastave in pri vrodu v vas pričakovali so predsednika župan,

duhovščina in nekateri občinski svetovalci in odborniki. Ob 4. uri popoldne naznani z na- šega grada strel možnarjev prihod vis. gospoda. Pri vrodu v vas pozdravi ga župan v imenu občine Selške in potem gospod župnik, za kar se gospod predsednik prijazno zahvali. Spreml- jan je bil potem v našo farno cerkev in tudi v šolo. Mej drugim razgovorom omenjena je bila tudi nova cesta, katera se namerava iz Podrošta črez Podbrdo na Tolmin izpeljati. Celò razveselilo nas je slišati od gospoda pred- sednika, da je on za to cesto vnet in da hoče projekt toplo podpirati. Ta cesta je velike važnosti ne samo za našo dolino, ampak za celo Gorenjsko. — Po polurnem bi- vanji mej nami se je odpeljal vis. gospod proti Loki.

V nedeljo 17. oktobra počastil nas je tudi naš deželni poslanec gosp. Klun v pro- storih našega bralnega društva s svojim ob- iskanjem.

Iz Višnje gore 20. okt. [Izv. dop.]

Višenski župan je še v začetku meseca junija bil dal na boben, da bode volitev župana, zato da leži imenik štiri tedne na ogled. Ker je bil pa volilni zapisnik nepravilno sestavljen, zato se je vložila reklamacija o pravem času. Ali zdanji župan še zdaj nij rešil protesta. Čez mesec dni še le se je pripravil, da se je izvolila zaupna komisija. Namesto da bi on tej predložil reklamacijo v pretres in rešitev, da potem pritožnik izve zadnji čas v treh dneh rešitev protesta njegovega, odložil je tem mo- žem 3 dni, da pregledujejo volilni imenik, če je prav sestavljen. Pritožnik še sedaj, ko je minolo cele tri mesece, ne ve, pri čem da je, in tudi o volitvi je vse tiho. Ali se ne pravi to delati norca iz ljudi! Ali je to postavno? Saj ima vsak župan postavno v rokah. Pogleda naj § 17 občinskega volilnega reda. Ta na- tanko pove, kaj ima vsak župan tu storiti. Kaj rad kljuka s postavno drugim na prste.

Če so paragrafi za nevedne tako ostri ali Višenskemu županu nobeden nič ne veleva? Sme li Višenski nemškutarski župan v po- stavi natanko določeni čas raztegniti ka- kor se mu poljubi v celo večnost?

Tudi bi bilo treba pogledati, kako se pod tem županom gospodari z mestnim premo- ženjem. Zakaj, ne da bi koga vprašal, dela vsako reč v soseski kakor on sam hoče. Zakaj mu je dan na stran odbor občinski? — Višnjanje! Zdramite se hitro, da ne bode pre- pozno. Mora li biti v Višnji gori zmirom eden in tisti človek župan? Za ta posel je več sposobnih mož v soseski. Izberite si za župana moža, kateri bode v dogovoru in porazumu s celim odborom gospodaril v občini. Po- skusite za tri leta družega človeka za svojega župana, ter ako nij pravi, zopet tretjega. Ka-

teri je bil najboljši mej vsemi, tega si zadnjič izvolite spet za mestnega župana. To naj vam bode kažipot, da zadenete pravo! Vlade pa prosimo: naj se vendar tudi pri nas izvrši postava, ki za vse velja.

Iz Vranskega okraja 15. oktobra. [Izv. dop.] (Narodno mlačne občine. — Ali so okrajni zastopi potrebni? — Sklep o slovenskem uradovanju v okrajnem zastopu.) Dovolite mi gospod urednik, da vam podam par vrstic za „Slovenski Narod“; upam, da mi ne bodejte odrekli moje prošnje, ker malo kdaj se kak dopisnik oglasi iz tukajšnjega okraja, kakor da bi pri nas šlo vse po najboljšem redu. Ali tudi mi se moramo boriti s svojimi nasprotniki. — Pravih Nemcev je tukaj silno malo. Ti nam sicer preveč sovražni niso. S temi se dá izhajati. Mnogo več so nam sovražni odpadniki, katerih pa tudi nij mnogo. Veliko več pa je polovičarjev, kateri so, tako rekoč, omahljivi Slovenci, ki se dajo nagniti na jedno ali drugo stran, kateri nam včasih mnogo škodujejo, včasih pa ali mnogokrat k zmagi pomagajo. Tako naša narodna reč vendar pri vsem nasprotovanju napreduje, kar je razvidno iz sledečega.

Tukajšnji okraj šteje 8 županij. Pred 10 ali 12 leti se je pri vseh le nemški uradvalo, sedaj pa smo vendar do tega prišli, da se v 4 županijah uraduje izključljivo in samo slovenski; v drugih 4 pa nemški, dasiravno so tam župani Slovenci. Toda, ker so omahljivi polovičarji, zato rajši ustrezajo svojemu nemčurskemu pisarju ali kakemu „mogočnemu“ odborniku, kakor pa večini prebivalcev. Čudni patroni so taki župani, ki se pusté sebi in drugim na kvar in sramoto voditi od kakšnega si bodi renegata. Za zdaj naj bode o tem zadosti. Ako se reč ne predrugači, hočemo ob priliki zagrizene občinske pisarje bolj na široko opisati in pretipati.

Včeraj dne 14. oktobra je bila seja okr. zastopništva, katero obstoji iz 24 udov, 8 je izvoljenih od velikih posestnikov, 8 od tržkih županij in 8 od kmetske skupine. Mej tem je 12 vnetih poštenih Slovencev, 2 sta Nemca, 4 so odpadniki in 6 polovičarjev, kateri se dajo za vsako stranko pridobiti. — Zbralo se je z načelnikom 19 udov. Od okrajnega glavarstva je bil pričujoč g. Hass, c. kr. namestniški svetovalec, kateremu za njegovo enakomerno obnašanje vso čast dajemo. Duša v tem zastopu pa je g. J. Bohinec, dekan v Braslovčah, kateri sê svojim mirnim temeljitim govorom zna in hoče za pravično reč večino pridobiti. Tudi več kmetskih udov je v zastopu, ki se radi oglasijo, da zagovarjajo kak pravičen predlog, ali njih govori so le bolj kratki in nemirni in se dajo od nasprotnikov motiti, kateri jim radi v besedo segajo, na kar bi g. načelnik bolj paziti moral.

Omeniti hočem le dva predloga, katera sta večje važnosti mej temi, kar jih je bilo na dnevnem redu. Prvi predlog je bil predložen od okrajnega odbora, v tem, kar deželni odbor štajerski zahteva: ali bi bilo prav ali ne, da bi se okrajni zastopi odstranili, za kar je uže več občin prošnjo vložilo na deželni odbor. Mej vsemi udi bil je le jeden gospod, kateri je zagovarjal obstanek okrajnih zastopov. Sploh vsi drugi so bili pa zato, da naj se okrajni zastopi odstranijo; mej temi so nekateri bili pa za to, da, ako se ti zastopi popolnem ne dajo odstraniti, naj bi se vsaj predrugačili, da bi imeli izvršilno ali eksekutivno oblast. Ali naposled je z veliko večino bilo skleneno, da

naj se okrajni zastopi na vsak način odpravijo, ker ne zadostujejo našim potrebam. Drugi predlog pa je bil podpisan od 6 udov okrajnega zastopa, kateri so terjali, naj bi se ob začetku novega leta 1881 pri okrajnem zastopu izključljivo slovenski uradovati začelo. in ker dozdani tajnik g. Lokvenc nikakor nij zmožen pravilno slovenski pisati, naj bi se njemu služba odpovedala in plača za tajnika za prihodnje leto znižala, ker opravila je malo, plača za taistega pa visoka.

Na to se je začel razburjen razgovor, ker nekateri so se potegovali in zagovarjali tajnikovo slabost in do neba povzdigovali njegovo zmožnost. Ali gospodje zagovorniki sodijo le o tem, da je on v nemškeje pisavi zmožen, v slovenskem pa je gotovo nezmožen, kar se dá z dati dokazati, da se vsak, kdor zna čitati, čudi njegovej pisanej čobodri. Gosp. načelnik je povdarjal, da on ne more izhajati z njim; ako tega tajnika ne odstavimo, mora on odstopiti. Te sramote okrajni zastop gotovo ne bode hotel trpeti. Gotovo se more g. L. prisiliti, da odstopi in prostor da drugemu, kateri bode za manjšo plačo pravilno in pridno delal; g. L. pa naj svojo lenobo drugam prestavi.

Največ pa je bilo borbe zastran tega, da bi se le v slovenskem jeziku uradovalo. Sklenilo pa se je, da se mora slovensko-nemški uradovati, ne nemško-slovenski, kakor je bilo dozdej. Uradovalo se je nemški in le nekatere važnejše reči so se na slovenski prestavile. Kako so bile prestavljene sem uže omenil zgoraj. V prihodnje pa se ima slovenski in nemški uradovati, to je, da bode slovenski prvo in potem še le na nemško prestavljeno. To smo jim pripoznali. Da se bode izpeljavalo slovensko uradovanje, to smemo brez dvombe pričakovati, ker gospod načelnik je popolnem naš.

Od dolenje Save 19. okt. [Izv. dop.] Da moramo Slovenci hud, vstrajen boj bti za naš naroden obstanek proti zajedničkim neprijateljem, predobro vemo vsi, ki se zavedamo svoje narodnosti in se udeležujemo dejanski tega boja. — Da bi bilo na korist narodnej naše stvari, ako bi skupno ter složnimi silami delovali vsi, kar nas je Slovencev, brez razlike na starost in stan, in bi težili brez osebnih antipatij in umišljenih ambicij za jednim ter istim ciljem, rešiti namreč narod naš pogube in duševne smrti, ter ga postaviti na lastne noge, — kdo bi dvomil o tem?

Nij me volja delati rekriminacij in trditi svojeglavno: ta ali oni je kriv, da nijsmo vselej složni, no zdi se mi in bojim se, da bode naša sloga še navidezna ostala, ker premalo poznamo mejsobno toleranco.

Nam mora biti v prvej vrsti do tega, da naš narod dobiva duševne hrane v domačem jeziku, da ga odvrčamo po mogočnosti od čitanja tujih nam vsem v enakej meri sovražnih novin.

Naj torej delujejo drugi slovenski listi v svojem krogu, a naš „Slovenski Narod“ delaj v svojem, agitacija (sovražna) od jedne ali druge strani proti temu ali onemu listu ostala bode brezvspešna.

Naj pišejo gospodje duhovni naši, naj širijo katere hočejo liste slovenske mej narod, to je hvale vredno, ali pri tem nij treba čisto nič sovraštva proti drugim slovenskim listom.

Na Gorenjskem so se baje zadnjič spodtikali nekateri celo nad feljtonom, katerega je bil „Slovenski Narod“ prinesel pod naslovom: „Tonček in Jožek“, rekši, da se celjski opat „smeši“, in s tem „Narodom“ v roki so agitirali.

Roko na prsa, gospodje čestiti! Še bo to tako, potem prestane pri nas vse, potlej poberimo šila in kopita, pa bežimo! — Kdor nij strasten, nečem reči berniran, mora priznati, da se celjski opat v tistem feljtonu ne smeši, nego se pokazuje v najlepši sliki, kot mož bistroumen in neizmerno dobrasrčen.

Da so tam navedene reči vzete iz navadnega življenja, in se pripovedajo brez kakih lepotij, ravno tako, kakor so se zares godile, to vendar nij pregrešno, pa ko bi se kdo imel pravico pritožiti, bi bila v prvej vrsti k temu poklicana „Tonček in Jožek“.

Osobno mi je znano, da je ravno tisti feljton po Štajerskem in ravno mej duhovniki, ki so poznali in ki časté spomin opata Voduska, bil sprejet z dopadanjem in da so duhovniki z veseljem čitali one malenkosti, katere so trn v peti nekaterim ljudem na Kranjskem, ki blagega moža niti po imenu poznali niso.

Slovensk učenjak, ki je uže kaj skusil po svetu in je tudi prebiral literature stranskih narodov, je izrekel svojo sodbo o spomenotem feljtonu tako, da kaj tako idilično-ljubeznivega še nij nikjer čital, in da bi najrajše objel in poljubil tako dobrotljivega moža, kakor se je pokazal opat Vodusek napram svojima dvema tu pa tam porednima štičnikoma.

Uredništvu „Slov. Naroda“, ki ima gotovo težak položaj pri ravno opisanem stanju stvari, bi dal svet, naj se ne ozira preveč na ono, kar govorijo in delajo sovražniki nego naj skibi, da zadovolji svoje prijatelje in podpornike, da razširi list, da ga stori zanimivega čitateljstvu svojemu in naj pomni, da feljtone, kakor „O centralno azijskih železnicah“, deseti ne bere.

Pišimo vsak po svoje, skrbimo vsak za svoj organ, širimo ga čem več mogoče in bomo složni vsaj nasproti skupnim sovražnikom! Nemec je močan, Lah je močan, mi smo pa mali!

Dobri spisi bodo našli pot mej narod, ako jim se stavijo še tako mogočne zapreke; sicer pa: ne vežite nas pretrdo, da se ne pretrga lanec!

Iz ptujskega okraja 15. oktobra. [Izv. dop.] Vinogradnik celo leto trpivši, delavši in skrbno opravljavši svoje traje, pričakoval je nekakšno plačilo, čeravno — posebno letos — slabo plačilo za svoj veliki trud. Majheno in veliko, mlado in staro vse se veseli, da bode moglo putico ali škafek noseče iti sladkega grozdica pobirat. Rekel sem vse se veseli tega vsakemu zelo prijetnega časa, samo pri nas se nedolžna dečica ne bi smela udeleževati tega veselja, kajti morala bi pohajati šolo. A prosti kmet je v tem obziru družih mislij nego učena postavodajalna gospoda. Kljubu vsemu oznanjevanju in pritiskanju obdrži kmet svojo deco doma opravičujoči se, da nema časa, kar je tudi istina. Učitelj mora stati pred praznimi klopmi in govoriti nikomur drugemu nego četirim belim — če so bele — stenam. Vprašal bi tedaj tukaj javno rad, ali je to napredek v šolstvu? Ali morebiti pouk na ta način ne trpi? In če bi ne trpel, zakaj pa ta naredba ne velja za vse okraje štajerske dežele, samo za nekatere, in posebno zakaj je ta naredba veljavna za ptujski okraj. Kljubu temu, da je lanska učiteljska konferenca soglasno prosila, naj se v našem kraju pouk početkom novembra začne in kljubu temu, da so se različne občine, tedaj davkoplačevalci ter šolo in ves njim škodujoči aparat vzdrževalci proti tej naredbi oglasili?

Pred nekaj dnevi čital sem v vašem cenjenem listu, ka se je v novejšem času tudi učiteljstvo ptujskega okraja začelo gibati. Zakaj pa ta dostavek „v novejšem času“ nij pri katerem drugem od omenjenih krajev dostavljen, le pri našem? Zakaj se ta dostavek nij izpuštil in naš okraj samo naštel brez kakkega dostavka? Pitajmo se na dalje, če je to istina, ka se je naše učiteljstvo še le „v novejšem času“ začelo narodno gibati, kje je temu uzrok? Uzrokov vsakateri le premnogo lahko najde. Omenjati hočem le nekatere. Za učiteljstvo pripravljajoči se, posebno sedanjí starejši učitelji naobraževali so se le kratko časa in še to v zveličavnej nemščini, pripravljali so se za pouk slovenske mladine, pa stopivši v javnost, kakor v vsakem obziru premalo samostalnosti dobivši postavljen v kakšen kraj brez vsakega vodje ošvibajoč se na različne strani, na dalje vojen od renegatstva, postane popolnoma renegat, odpadnik narodov, najhujši zasmehovalec narodnih svetinj tistega naroda, kateri ga vzdržuje, kateri ga je poprej poslal v šolo, da se nauči in potem njegovo mladezen modro vodi, postane, kar sem rekel, najhujše zlo za narod. Ravno ptujsko-ormužki okraj je bil oblagodarjen precej s takšnimi in žalibog — še je. Malokateri izmed navedenih je po lastnem učenju in naobraževanju marljivem učenjem došel do one vzvišene samostalnosti, kjer bi mogel sam ob sebi, ter sam iz sebe nastopiti delovanje v narodnem smislu, kajti duševno slab se vije ter prilizuje vsakemu bolj a protinardno naobraženemu. Nadalje je uzrok tudi, ka se v teh okrajih razen mest in trgov nahajajo vse učilnice v četrtem plačanem razredu, tedaj zmožnejši in duševno samostalnejši potegnejo s trebuhom za kruhom v druge kraje. Mlajši učitelji, učivši in jako mučivši se mnogo let v novejših šolah, naphali so si različnih vporabnostij, tudi celò dosti nepotrebnih znanostij, a tega se niso učili, kar bi bili morali — značajnosti, prave narodne, jezika, v katerem imajo poučevati, in tedaj tudi ne morejo, kakor decovodstvo zahteva, mladost odgojevati v narodnem smislu, v narodnem duhu, ljubiti svoj materini jezik in domovino, ker je sam nezmožen popolnoma izraževati se.

Iz Kranja 20. okt. [Izv. dop.] V soboto 16. t. m. je v bližnjem Strževu na večer ob 9. uri začelo goreti. Naša požarna bramba je takoj na klic svojega roga vkup hitela in hitro odpravila na pogorišče, kjer je uže dvoje hiš in 6 gospodarskih poslopij skoro popolnem pogorelo. Brambovci na povelje načelníštva takoj s hidroforom k Savi hitijo, cev potegnejo po hribu v gorenjo brizgo vodo dajo in rešijo jedno hišo sredi gorečih poslopij in drugo ta stran vasi, in so tako še druge tri hiše rešili. Malo trenutkov pozneje bi bila vsa vas na tej strani struge končana.

Da je bilo mogoče tako hitro in vspešno delo požarne brambe, se je le zahvaliti tukajšnje bateriji, ker je gosp. stotnik takoj z 38 možmi na pomoč prihitel in cel oddelek na razpolaganje načelníštva brambe prepustil. Topničarji kot brambovci so mirno in tiho pridno in točno v občno hvalo svojo nalogo rešili in do 4. ure zjutraj neumorno delali. Pa so tudi hvaležno žene prinesle kar so imele: jabolk in kruha delujočim in nazadnje še gorkega mleka.

Z Dunaja 17. oktobra. [Izv. dop.] Četrto deljenje Poljske. Ravno v času, ko je bila pozornost vseh političnih krogov v Avstriji obrnena na Poljake, izišla je istodobno

v Parizu in na Dunaji francoska knjižica z nazivom „La Pologne et les Habsburg (Poljska i Habsburžani“. Ta knjižica je zelo zanimiva zaradi tega, ker se je iz nje vidi, kako je Poljakom še vedno stara Poljska v neizbrisljivem spominu. Želè si Poljaci zjedinenja. Da to dosežejo, predlaga pisatelj te knjižice četrto deljenje Poljske. To pa bi se naj izvršilo na sledeči način: Ker so Poljaci najbolj v Avstriji smeli ohraniti svojo individualnost, predlaga se, naj bi se del Poljske, ki je prišel pod Rusijo, priklopi Avstriji. Zato naj bi Avstrija Rusijo odškodovala s celim vshodnim delom Galicije, kjer prebivajo največ Rusini i židje, tako da bi potem car ruski bil „car vseh Rusov.“ Po tem predlogu prišla bi k Avstriji cela „kongresovka“ z Varšavo vred. Pisatelj protivi se v imenovanej knjižici sporazumljenju mej Poljaci in Rusi. On misli, da bi takov sporazum moral biti v škodo Poljakom. On se boji i sumi, da bi se Poljaci polagoma porusili, kar bi bilo gotovo na škodo tako izumljenej Poljske. S tem se pisatelj seveda najbolj bori proti onim Poljakom, ki podpirajo pomirjenje mej Poljaci i Rusi. To sta v prvej vrsti v Krakovu živeč znameniti poljski pisatelj Henrik Lisicki, ki je v velikem svojem delu „Wielopolski“ odobril politiko tega velicega poljskega moža, ki je tudi deloval za sporazumljenje Poljakov z Rusi — drugi pisatelj zagovarjajoč zvezo Poljakov z Rusi je Simonicz.

To je delce, ki bode se pročitalo a dalje se ne uvažilo. Pisateljeva misel, da bi ta delitev popolnoma na mirnem poti se izvršiti mogla, ne zdi se vrjetna. Želeti bi bilo, da bi Poljak bil omenil o delu Poljske, ki je pod Prusko, ter se ponemčuje na najhujši način, nego se poljski del pod Rusko porusuje. Poljaci zgubijo prusko Poljsko prej nego rusko ter imajo po tej zgubi še to nepriliko, da bodo p o n e mčeni Poljaci kot renegatje sosednim delom Poljske nevarni. Pametno bi bilo, da bi se Poljaci porazumeli z Rusijo in to potem proizročili, naj bi ona rešila Poljake v Nemčiji v slučaju ruske vojske proti Nemcem.

Domače stvari.

— (Uradni list o naših nemškutarjih.) Včerašnjia „Laibacher Zeitung“ spet prav dobro krcne po prstih naše kranjske nemškutarje, ki so tudi zarad zadnjega potovanja g. predsednika Winklerja v svojih organih zabavljali. Vladni list zaznamuje nemškutarsko stranko na Kranjskem kot to, kar je res: mala peščica ljudij, ki veliko vpijejo. „Laibacher Zeitung“ piše: „Das kleine und eben deshalb ewig schmollende Häuflein dieser Gegner (dež predsednika) geriert sich noch immer als den alleinigen Repräsentanten der öffentlichen Meinung im Lande; selbes jammert und winselt fortwährend, ohne dass jemand weiss, warum; es erblickt z. B. schon darin eine Zurücksetzung und Bedrückung der Deutschen, wenn ein Slovene eine slovenische Quittung schreiben darf; dieses kleine Häuflein — in dem Wahne, der Hort des bedrohten (!) Deutschthums in Krain zu sein — hört nicht auf, in den öffentlichen Blättern unseren Herrn Landespräsidenten auf eine masslose, jeden Anstand verletzende, echt denunciatorische Weise anzugreifen, als ob er schon wer weiss was für ein Unrecht den Deutschen im Lande zugefügt hätte, obwohl von einem solchen gar nirgends etwas zu sehen oder zu spüren ist.“

— (Ubožnim učencem) bodo tudi letos gospé in gospodičine v ljubljanski čital-

niči zimsko obleko delile in se bodo za to nabirali darovi.

— (Ljubljanska čitalnica) bode po sklepu odborovem zimske veselice pričela z besedo dné 21. novembra.

— (Orden.) Poveljnik 7. inf. divizije fml. Julij vitez Schmigoz, sin nekdanjega štajersko-slovenskega slovničarja Šmigoca, dobil je po povodu svoje 50letnice v službi orden železne kione družega reda z vojno dekoracijo tretjega reda.

— (Iz Doline) pri Trstu se poroča „Novicam“ smrt rodoljuba Ivana Lovrihe. Pokojni je bil zvest rodoljub in podpiralec vsemu narodnemu gibanju.

— (Tržaško društvo) „Progresso“ je predsedstvu c. kr. ministerstva na Dunaj poslalo pismo, v katerem zahteva, naj bi se podaljšala Rudolfova (koroško-gorenjska) železnica noter do Trsta in se dopolnila železnica istrska. To pismo se opira na to, da z letošnjim letom h koncu gre predprava južne železnice na te železnice in je zato treba, da se Rudolfova železnica neodvisno od južne železnice potegne do Trsta. Vlada avstrijska naj podpira to in predlaga, da bi se brez odloga začela delati od južne železnice čisto neodvisna črta, bodi si od Loke preko Razdrtega do Trsta ali od Trbiža preko Predela, Gorice in Valone ravno tako do Trsta; katera teh dveh črt naj bi se izbrala, to naj odloči državni zbor, pretresavši natančno in vestno izdelane načrte.

— (Poziv kranjskim gospodarjem, kateri ovce redijo.) Ker pride kmalu čas, da bo družba kmetijska ovne velikega in čvrstega ukviškega plemena oddajala za polovico tiste cene, po kateri jih družba na Koroškem kupi, opomnimo še enkrat ovčarje, ki si hočejo zholjšati svoje domače malovredno pleme, naj se zadnji čas do vseh Svetih z besedo ali s pismom oglasijo za takega ovna v pisarnici podpisanega odbora, ki jih bode brez licitande oddajal za polovico nakupne cene, ki za enega ovna utegne znašati 6 do 7 gld. Centralni odbor družbe kmetijske v Ljubljani.

— (Tatovi) so vlomili 10. t. m. v štacuno krojača Karla Fischerja v Kandiji pri Novem mestu in odnesli 14 narejenih hlač, 6 sukenj, več srajc in svitic, vsega vkup za 140 gld. vrednosti.

Razne vesti.

* (Nov most udrl se.) Nov most, katerega so stavili mej Ponferado in Galicio na Španskem, se je 19. t. m. podr. Jeden zemljomerec in pet delavcev je našlo pri tej nesreči smrt, šest delavcev pa je ranjenih.

* (Norec morilec.) Iz Neufchatela v Švajci se piše: Zadnji vtorek zvečer ob 7. uri čutila je neka gospa gredoča po ulici, kako da jo je nekdo od zadaj v hrbet sunil z nožem. Ranjena se zgrudi, ljudje pridejo jej pomagat, dasi niso vedeli, kaj se je zgodilo, inej tem pa je šel napastnik prav mirno k žandarmeriji ter ondi naznanil, da je jedno žensko umoril. Na vprašanje, zakaj da je to storil, odgovoril je, da zato, ker so ga lovili. Sprevideli so, da imajo z blaznim ali norim človekom opraviti.

* (Najdragocenejši solnčnik na svetu) ima angleška kraljica, katerej ga je bila poklonila iztočno-indijska dežela. Svila, s katero je preprežen, je najfinejša tkanina in najredkejša boje se prekrasno spreminjajo v njej. Palica je napravljena od umeteljno izrezljane slonove kosti ter je vanjo udelano suho zlato, od katerega sta tudi držaj ter obroč, vežoč solnčnik. Poleg tega je vsa palica bogato ozaljšana z najlepšimi dijamanti in najdražjimi biseri. Angleška kraljica ta solnčnik upotreblja samo o posebno slovesnih prilikah.

Plzensko pivo.

Uljudno naznanjamo, da smo pričeli z dnem **20. oktobra 1880** naše pivo na debelo točiti in sicer do kake prenarredbe po 12 gld. hektoliter od pivovarnice, od naše zaloge, katero ima v **Gradci g. F. SCHEDIWY, Annenstrasse 15**, pa se prodaja po 17 gld. 30 kr. hektoliter. (Sodje se franko vračajo.)

Priporočajoči se za mnoge naročbe, znamljamo se spoštovanjem

Meščanska pivovarna v Plznu, osnovana l. 1842.

(Ponatis se ne plača.)

(536—1)

Tujski.

20. oktobra:

Pri **Slonu**: Eisler iz Kaniže. — Landerist iz Dunaja. — Weiler iz Spljeta.

Pri **Mallet**: Wernau iz Dunaja. — Mayer iz Grada. — Hille iz Trsta. — Königstein, Alsing, Elfeld iz Dunaja.

Pri **avstrijskem cesarji**: Maizl iz Št. Jarneja

Gostilnarjem!

Lepa in frišna

čeva

na debelo in drobno prodajejo se prav po ceni

pri Kožarji

v Krakovem št. 8.

Tu se kupujejo tudi zajčje kože in od druge divjačine. (519—3)

F. Hlavka.

Na podlagi odobrenja vis. o. kr. deželnega zdravilstvenega svetovalstva od vis. o. kr. namestništva dovoljene

Marijinceljske kapljice za želodec,

so izvršno uplivajoče sredstvo.

Nepresežno izvršno zdravilo zoper vse bolezni v želodci

in nepresežno zoper neslast do jedi, slabi želodec, smrdečo sapo, napihnjenje, kisló podiranje, ščipanje, katar v želodci, zgago, da se ne nareja pesek in pšeno in slez, zoper zlatenico, gnjus in bljuvanje, da glava ne boli (če izvira bolečina iz želodca), zoper krč v želodci, preobremenje želodca z jedjo ali pijačo, črve, zoper bolezni na vranici, jetrah in zoper zlato žilo.

Jedna sklenica z navodilom, kako se rabi, stane 35 kr.

Prave ima samo: V Ljubljani: lekarna Gabriel Piccoli, na dunajski cesti; lekarna Josip Svoboda, na Prešernovem trgu; lekarna Julij pl. Trnkoczy, na mestnem trgu. V Novem mestu: lekarna Dom. Rizzoli. V Gorici: lekarna A. de Gironcoli. V Ajdovščini: lekarna Mich. Guglielmo.

Svaritev! Ker se v zadnjem času naš izdelek posnemlje in ponareja, zato prosimo, naj se kupuje samo v zgoraj navedenih zalogah in pazi naj se osobito na ta znamenja: Prave Marijinceljske kapljice za želodec morajo imeti v sklenico vtisneno besedo: Echte Maria-zeller Magentropfen — Brady & Dostal — Apotheker, sklenica mora biti zapečaten z našim originalnim pečatom, na navodilu za rabo in na zavitku, na katerem je podoba Marijinceljske matere božje, mora biti poleg te podobe utisneno sodnijsko spravljenost varstveno znamenje in zavoj mora biti zapečaten z našim varstvenim znamenjem. Izdelki podobnega ali istega imena, ki nimajo teh znakov istinitosti, naj se zavrzijo kot ponarejeni in prosimo, naj se nam taki slučaj takoj naznani, da bodo sodnijski kaznovani izdelovalci in prodajalci. (362—12)

Glavna zaloga v lekarni „zum Schutzengel“, C. Brady, Kremsier.

Dunajska borza 21. oktobra.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	71	gld.	25	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	72	„	55	„
Zlata rente	86	„	50	„
1860 drž. posojilo	129	„	—	„
Akcije narodne banke	815	„	—	„
Kreditne akcije	273	„	60	„
London	117	„	75	„
Srebro	—	„	—	„
Napol.	9	„	37 1/2	„
C. kr. cekini	5	„	63	„
Državne marke	58	„	10	„

Umetne zobe in zobovja

(zobovja z zračnim pritiskom)

prireja po najnovejšem umetnem načinu, ne da bi odstranjeval zobne korenine, brez vsake bolečine, votle zobe pa z dobro tvarino trajno plombira. Zobne operacije brez bolečin izvršuje s prijetnim mamilom.

zobni zdravnik A. PAICHEL

poleg Hradskega mostu, I. nadstropje.

Ordinuje od 9.—12. in od 2.—5. ure.

(410—24)

Le jedenkrat

podaje se tako ugodna prilika, da si za polovico prave cene omisli vsakdo izvršno uro.

Velikanska razprodaja.

Politične razmere, ki so nastale v celem Evropi, zadele so tudi Svico; vsled teh razmer se je na stotine delavcev izselilo, tako da je obstanek tovarn jako dvomljiv. Tudi največja fabrika za ure, katero smo mi zastopali, se je zaprla začasno, ter nam je zaupala prodajo svojih ur. Te tako zovane **žepne ure** so najboljše ure celega sveta, kojih okrovi so izdelani iz najfinejšega **srebrnega niklja**, so izredno elegantno gravirani in giljoširani, ter so ameriškega sistema. **Vsled neke vlastne konstrukcije ne more se taka ura nikdar pokvariti, pade ehko na tla, sme se stisniti, a vendar ura pri tem nič ne trpi.**

Proti povzetju, ali vpošiljati male svote, katera je pri vsakej baži ur zaznamovana, s katero je plačana le pridejana zlata double urna verižica, baržunasti etui, glavni ključ za ure in delavska plača, dobi vsakdo najfinejšo repasirano uro skoraj na polovico **zastonj**. Vse ure so natanko repasirane, ter **garantujemo za vsako uro pet let.**

V dokaz gotovega jamstva in stroge solidnosti, prevzemamo s tem dolžnost javno, da vsako nepristoječo uro nazaj vzememo, in z drugo zamenjamo.

Izpisek ur.

1000 komadov remontoir žepnih ur, katere se pri kozici navijajo brez ključa, z dvojnimi okrovom in kristalnim okrovom, izredno natančno regulovane; razen tega so tudi elektrogalvanično pozlačene, tako da jih nobeden zlatar ne more od pravo zlatih razločiti; z verižico, medaljonom itd. preje jeden komad gl. 25, zdaj le gl. 10.20.

1000 komadov krasnih ur na sidro (ankeruhr) od najtežjega srebrnega niklja, tekočih na 15 rubinih, z emailiranimi kazali, kazalom za trenotke in kristalnim ploščatim steklom, natančno repasirane; preje jeden komad gl. 21, zdaj samo gl. 7.25.

1000 komadov mobilnih ur na valje (cylinder-uhr) v teških giljoširanih okrovih od srebrnega niklja, s kristalnim ploščatim steklom, tekočih na 8 rubinih, fino repasirane, z verižico, medaljonom, in baržunastim etuijem, jeden komad preje gl. 15 zdaj le gl. 5.60.

1000 komadov Washingtonskih ur na sidro od 13lotnega srebra, potrjene od c. k. denarnega urada, tekoče na 15 rubinih, elektrogalvanično pozlačene, da jih ne more nobeden strokovnjak ali zlatar od pravo zlatih razločiti; fino na trenotek regulovane in poskušene. Teh ur stal je preje jeden komad gl. 27, zdaj pa le gl. 11.40.

1000 komadov Washingtonskih remontoir žepnih ur, od pravega 13lotnega srebra odobrenega od c. k. denarnega urada, pod najstrožjim jamstvom na trenotek repasirane, s kolesjem od niklja in privilegiranim regulovanjem, tako da se nij treba teh ur nikdar popravljati. Pri vsakej uri da se zastonj tudi jedna zlata double urna verižica, medaljon, baržunasti etui in ključ; vsaka taka ura stala je preje 35 gl. zdaj pa samo gl. 16.

1000 komadov ur za dame od pravega zlata z 10 rubini, preje gl. 40, zdaj gl. 20.

1000 komadov remontoir ur od pravega zlata za gospode ali gospé, preje 100 gl. zdaj gl. 40.

650 komadov ur z ropotcem, fino regulovane, dajo se rabiti tudi na pisalni mizi, preje gl. 12, zdaj le gl. 5.80.

650 komadov ur z majatnikom (pendeluhr) v fino izrezljanih gotičkih visokih omaricah, navijajo se vsaki osem dnij, fino na trenotek regulovane, lepe, in impozantne. Ker je taka ura po minolih 20 letih še dvakrat več vredna, naj bi jo imela vsaka družina, posebno ker se s tako uro soba olepša. Te ure stale so preje gl. 35, zdaj se dobi jeden komad za smešno nizko ceno gl. 15. 75.

Pri naročilih za ure z majatnikom (pendeluhren) priloži naj se tudi mala svota.

Naslov: **Uhren-Ausverkauf**

(463—3)

von

Philipp Fromm, Uhrenfabrik,
Wien, Rothenurmstrasse Nro. 9.